

A papírfelhasználás alakulása – nyomdász szemmel

Szili József

Cikkünk célja a magyar nyomdaipar papírfelhasználásának elemzése. Első ránézésre ez egy egyszerű statisztikai feladat.

Viszont olyan nyomdát találni, aki szívesen megosztja ezen belső információit a szakmával, már jóval nehezebb kihívás. Több felkeresett cég azonnal elzárkózott az együttműködéstől, és az együttműködő nyomdák sem voltak hajlandóak konkrét adatokat közölni. A cikkben szereplő cégek egy része így is csak név nélkül vállalta a szereplést. Külön köszönet az Oláh Nyomdaipar Kft.-nek és az Alfa-Anzix Kft.-nek a hatékony együttműködésért. Rajtuk kívül megkérdeztünk egy közepes és egy nagyobb nyomdaüzemet is.

Oláh Nyomdaipar Kft.

Ahhoz, hogy a tendenciákat jobban érzékeltesük, érdemes több év papírfelhasználását vizsgálni mind rotációs, mind íves területen. Ezért a 2005–2006–2007-es évek bázisadataiból számoltunk.

Az összes papírfelhasználást figyelembe véve az adatok az elmúlt öt évben 20% és 30% közötti emelkedést mutattak. Ez alól egyedül a 2007-es év kivétel, ahol 3%-os csökkenést tapasztaltunk. Ennek több oka is lehet, legfőképp a folyamatban levő gazdasági reformok és az ország pénzügyi helyzete, ami némi megtorpanást eredményezett a gazdaság minden területén, és ez sajnos érezhető volt a nyomdaiparban is. Mindezek ellenére árbevételünk növekedett, míg a papírfelhasználásunk csökkent. Ennek egyik oka a kiadványok papírjainak évről évre csökkentett gramm súlya. Példának okáért, két-három éve a tekerces termékeink nagy része 80 grammos felületkezelt papírra készült, míg az elmúlt években nagy részük drasztikusan csökkentette a gramm súlyt, ezért mostanában a 65 grammos papírok vették át a vezető szerepet. Ez a különbség 20%, ami jóval nagyobb, mint

a 3%-os csökkenés. A gramm súlycsökkenés legfőbb oka pedig a gyártási költségek alacsonyan tartása.

Ha szétbontjuk ezeket az adatokat gépcsoportok és papírfajták szerint, a nemzetközi tendenciák köszönnek vissza.

Íves vonalon a növekedés éves szinten 3-5% környékén mozog, míg a tekerces papíroknál ez az érték 5-10%. Érdekes, hogy a 2005-ös évben 12%-kal több papírt használtunk az íves gépcsoporton, mint 2007-ben. Ez szintén a gramm súly csökkenésével magyarázható. A mi esetünkben a gramm súlycsökkentés lehetővé teszi egyes termékek borítóinak tekerces nyomtatását, így bizonyos esetekben előfordulhat, hogy a korábban ívesen nyomott borítót tekercesen nyomjuk.

A műnyomó és ofszetpapírok között, íves vonalon, egyértelműen a műnyomó vezet, 70-80%-os részesedésben évről évre. Ez nem is meglepő, hiszen 80%-ban borítót nyomtatunk az íves területen. A 2007-es évben kismértékben (6%) ugyan, de nőtt az ofszetpapírok aránya az előző évhez képest, ez annak köszönhető, hogy az újabb és a már meglévő kis példányszámú munkáink egy része is ívesen készül ofszetpapírra. Ezenfelül jelentős (10 tonna körüli) felhasználásunk volt öntapadós papírból, mint speciális papírfajta. Más kreatív papírok iránt nemigen érdeklődnek a megrendelők, 10 kg kreatív papírt használtunk el összesen.

A tekercespapírok felhasználása kicsit más képpel fest. A 2005-ös évben kétszer annyi ofszetpapírt használtunk, mint műnyomót, ez az arány 2006-ra kiegyenlítődött fele-fele arányban, majd a 2007-es évben már 31%-kal több műnyomó papír fogyott, mint ofszet. Ez javarészt a piac és a termékszerkezetünk átrendeződésével magyarázható. Mivel heatset és coldset gépekkel egyaránt rendelkezünk, így azt kell, hogy mondjuk, az eltelt években jelentősen csökkent a coldset kiadványok példányszáma. A megrendelők a jobb minőségű heatset nyom-

tatást preferálják. Több lapunk váltott heatset nyomtatásra. Néhány éve tapasztalható az a tendencia is, hogy heatset gépen nyomtatunk offsetpapírra 4+4 színben, így is javítható a nyomatok minősége (kevésbé húzódik le, szebbek a színek...). Ennek ellenére a felületkezelt papírok láthatóan átvették a vezetést.

Körkérdeést tettünk fel különböző típusú nyomdáknak. A válaszadók között szerepel egy rotációs nyomda, egy nagy nyomda, egy középkategóriás nyomda és egy kisnyomda

Milyen az ideális papírbeszállító, -kereskedő?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Az ideális papírbeszállító bármikor tud papírt szállítani, bármekkora mennyiségben, folyamatosan jó minőségben, jó áron, a megbeszélte határidőre, flexibilis fizetési határidőkkel. Sajnos ez, a világpiacon és a monopolhelyzetben lévő papírkonzerneknek köszönhetően, csak részben jöhet létre.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** Legyen tájékozott, kompromisszumkész, ismerje folyamatosan az egyre bővülő kínálatot, legyen minél inkább felkészült szakmailag, segítőkész, legyenek műszerei a reklamációk kivizsgálásához, frissítse a mintakollekcióját.

◆ **Nagy nyomda.** Megfelelő ár, minőség, szállítási rugalmasság, kedvező fizetési határidők.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Gyors, rugalmas, olcsó és jó határidőkkel szállít.

Egy vagy több papírbeszállító, -kereskedő?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Négy tekerces és két íves beszállítóval dolgozunk, a biztonságos termelés érdekében.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** Általában mi egy kereskedőtől szoktunk vásárolni, mert itt az üzletkötővel jó kapcsolatban vagyunk, ismeri minden nyűgünket, és jó árakat tudunk kialakítani. Azonban előfordul, hogy egy másik kereskedőtől is rendelünk, például ha a megrendelő olyan papírt kér, amit ők forgalmaznak, vagy a másik cég épp nem tud valamiből kiszolgálni.

◆ **Nagy nyomda.** Egy-két nagy és néhány kisebb beszállítóval dolgozunk együtt.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Minimum két beszállító szükséges.

Vevőkapcsolat-információk – a tyúk vagy a tojás volt előbb? A megrendelők speciális igényeire

keresik a megfelelő papírt vagy a megfelelő papírral keltik fel a megrendelő igényét?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Mivel a megrendelők egyik legfőbb célja a gyártási költségek alacsonyan tartása, ezért a papír minőségével szemben sokkal fontosabb szempont annak az ára. Csak a nagyon jó minőségű kiadványok esetében ragaszkodnak a drágább papírokhoz, de ők is gyakran élnek a gramm súly csökkentésével. A megrendelők igénye a jó minőségű és olcsó papír. Ezt a nagyobb kiadók úgy érik el, hogy saját maguk állapodnak meg a papírgyárakkal, a kisebbeknek nekünk kell kialakítani a jó árat. Egy kiadvány gyártása előtt természetesen számba vesszük a kínálatot, válogatunk a különféle papírok között, de általában a mi javaslatunk kerül végül megvalósításra. Mivel a megrendelők kevésbé tájékozottak a papírpiacra, így ritkán állnak elő speciális igényekkel. Leggyakrabban egy már piacon levő kiadvány papírját szeretnék a sajátjukban viszontlátni.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** A mi esetünkben a speciális igényekhez keressük a papírt. Általában gyorsan megtaláljuk a mintapapírt, de néha előfordul, hogy minden papírforgalmazó céget meg kell keresnünk, és így sem találjuk, ez általában külföldi mintákra igaz.

◆ **Nagy nyomda.** Általában a vevői igényekre keresünk megfelelő papírt. Néhány esetben azonban ez éppen fordítva van.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Mindkét eset előfordul. De ez főképp a megrendelő kívánságától függ.

Kreatív kontra műnyomó?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Kreatív papír-igénnyel szinte nem is találkoztunk az elmúlt évek során, de ezen papírokat inkább a jellemzően íves vagy digitális nyomdák használják. Mivel a magyar piacon az ár a döntő, így a sokkal drágább kreatív papírt nem fogja kifizetni a megrendelő. A legjobb minőségű műnyomó, formalakkal, fóliával olcsóbbra jön ki, mint a sima nyomtatás kreatív papírra.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** Mindkettőnek megvan az előnye és hátránya is. Nyomatás szempontjából szerintem könnyebb a műnyomóval dolgozni, de pl. a száradást illetően általában sokkal jobb a kreatív. Mindkettő nyomásához kell szakmai ismeret, sok rutin és tapasztalat.

◆ **Nagy nyomda.** Egyértelműen műnyomó.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Műnyomó.

A környezettudatosság működik a megrendelők papírválasztásánál?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Annak ellenére, hogy bennünket személyesen érdekel a bolygó állapota, a megrendelőket viszont leginkább a pénztárcájuk állapota érdekli. Sajnos nemigen fizetik ki az azzal járó plusz költséget, hogy megmentsek a fákat.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** Nagyon ritkán keresnek újrapapírt, mert nincs rá igény. Ha mégis, akkor általában az ár miatt mondják vissza a dolgot, mert sajnos elég drága az egy ugyanolyan paraméterekkel rendelkező nem újrapapírhoz képest. Tizenkét éves működésünk alatt egy kezemen meg tudom számolni, hányan nyomtattak ilyen papírra.

◆ **Nagy nyomda.** Nem jellemző.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Egyértelműen kijelenthetjük, hogy nem.

Mikor gyanakodnak arra, hogy a papírral gond van?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** A papírok összetételét általában folyamatosan változtatják, gyakran anélkül, hogy tájékoztatnák a vevőket. Amíg ez a dolog nem hátráltatja a gyártást, és a megrendelők nem reklamálnak, addig mi sem reklamálunk, inkább kérdezzük, ha valami különbséget fedezünk fel két szállítmány között.

◆ **Alfa-Anzix Kft.** Általában nálunk a lehúzó-dás jelent gondot, vannak olyan papírok, amik a porzás ellenére a jó nedvesítőfolyadék-beállításra sem hajlandók normálisan száradni. Sokszor előfordul papírnyúlás, ami adódhat abból, hogy csak kétszines géppel nyomunk, de ugyanakkor van olyan papír, aminél ilyen probléma nem merül fel. Ezekkel a gondokkal elsősorban az olcsó műnyomóknál találkozunk, ezért inkább a drágább, de jobb papírokat használjuk. Előfordulnak méretbeli eltérések is egy paletán belül, de ez viszonylag ritka. Ami viszont mindig gond szokott lenni, az az, hogy szinte soha nincs meg a megrendelt mennyiség. Volt olyan, hogy gyári csomagolású 100-as rizsma 92, 94 ívet tartalmazott, vagy például egy paletta műnyomónál 400 ív hiányzott. Ezeket elég nehéz bizonyítani utólag, mert a nagy tételeket nincs idő leszámolni, de a gép számlálója nem szokott csalni.

Papírfajták	Éves összes felhasználás (%)	Íves	Rotációs
Műnyomó papírok	45	100	0
Natúr, ofszetpapírok	40	36	64

◆ **Középkategóriás nyomda.** Ha probléma merül, fel akkor az első gondolat a papír. Ez a legtöbb esetben be is igazolódik.

Tárolás, kondicionálás – mennyire veszik komolyan, mivel lehet számolni?

◆ **Oláh Nyomda Kft.** Mivel a raktározási lehetőségeink korlátozottak, így igyekszünk a biztonságos gyártáshoz szükséges papírokat raktározni. Továbbá a kikötői raktározás is igen fejlett, így amíg lehetséges, igyekszünk ott tárolni a papírokat, és a konkrét gyártásokhoz onnan lehívni a szükséges mennyiségeket. Ezeket néhány hét alatt fel is használjuk, így viszonylag kevés munkát fektetünk a professzionális tárolásba. Ettől függetlenül érezhető a különbség a téli és nyári papírok között, mind elektrosztatikus töltésben, mind nedvességtartalomban.

◆ **Középkategóriás nyomda.** Amennyire csak lehet, figyelembe vesszük, de sajnos a határidők rövidege miatt ez nem mindig működik.

◆ **Kis nyomda.**

Papírfajták	Éves összes felhasználás, éves (%)
Műnyomó papírok	50
Natúr, ofszetpapírok	23
Újrafelhasznált, környezetbarát papírok	0
Kreatív papírok	20
Önátíró papírok	0
Öntapadó papírok	7

◆ **Középkategóriás nyomda.**

Papírfajták	Éves összes felhasználás, éves (%)
Műnyomó papírok	55
Natúr, ofszetpapírok	35
Újrafelhasznált, környezetbarát papírok	0
Kreatív papírok	2
Önátíró papírok	5
Öntapadó papírok	3

◆ **Nagy nyomda.**

Papírhibák

A hiba neve	A hiba leírása	Hibajavítás
Hullámosodás	A papír hideg volt, amikor a géptembe került. Kicsomagolás után a meleg helyiségben az ívszélekre nedvesség csapódik ki, ami szélhullámosságot okoz	Túl hideg papírt nem szabad kicsomagolni. Először hőmérsékletkiegyenlítést kell végezni. Ha a nyomtatási formátuma engedi, az íveken körülvágást is lehet végezni
Teknősödés	A raklap közepétől a szélei felé haladva a papír egyre szárazabb, hullámosabb	A papír megfelelő kondicionálása, szatinálása
Illeszkedési különbségek, passzerhiba	Több szín nyomása esetén a különböző színek nem pontos egymásra nyomása	A papírszállirány helyes megválasztása. A szállirány a hengertengellyel párhuzamos legyen
Papírfeltépdés, rupfolás	A papír gyenge felületéből adódóan, papírdarabok szakadnak ki az ívekből, és ragadnak fel a gumikendőre	Megfelelő környezeti hőmérséklet biztosítása. Gépbesség csökkentése, helyes festék-víz egyensúly beállítása. Festékhígítás
Gyűrődések a nyomaton, falcolás	Ránc képződik, ha a papír nedvességfelvétel miatt a szélein hullámos vagy tászkás. Ez esetben a hullámok nyomás hatására ráncokká préselődnek	Fektetéssel a papír sík fekvését javítani lehet, durvább esetekben papírcsere ajánlatos
Statikus elektromosság	Oka a túl száraz papír vagy az alacsony relatív légnedvesség (főleg télen)	A gépterem relatív légnedvessége 50-60% körüli legyen, párasító készülékek alkalmazása
Papírpor-felrakódás	Különösen fatartalmú laza papírokban por rakódik fel a gumikendőre nyomtatás alatt	A papírt szatinálással portalanítani lehet

2007-BEN AZ ENFOCUS LETT A XEROX ÜZLETI PARTNERE PREPRESS-KATEGÓRIA DÍJNYERTESE!

Az Enfocus nemrég közleményben adta hírül, hogy a Xerox Gyártórendszerek Munkacsoportja a 2007. évi fejlesztési, gyártási és forgalmazási tevékenységük értékelése alapján, a prepress-kategória terén, a címben megjelölt kitüntető megnevezést az Enfocus-nak ítélte oda.

A díjat a kaliforniai Redondo Beach-ben rendezett konferencia alkalmával adta át az Enfocus-nak.

A csúcsmínőségű és nagy teljesítményű kiadói és nyomtatási eszközök fejlesztésével, gyártásával foglalkozó Xerox munkacsoport ezt az Enfocus számára megítélt döntését tizenhét digitális nyomtatvány kikészítési rendeltetésű, szoftver- és workflow-fejlesztő/gyártó/forgalmazó partner vállalatának a 2007. évi tevékenysége értékelése alapján hozta meg

A díjat az Enfocus OEM üzleti csoportjának felelőse,

Steve De Wilde vette át a Xeroxtól, aki elmondta, hogy a döntés alapjául főként az Enfocus által kifejlesztett, nemzetközi tanúsítvánnyal rendelkező *Certified PDF-technológia*, továbbá a két cég közötti kiváló együttműködés szolgált. Az Enfocus ezek után még nagyobb lelkesedéssel folytatja majd a nyomdaipar számára szolgáló prepress-megoldásainak a fejlesztéseit.

A Xerox és az Enfocus közötti partnerkapcsolat 2002-ben jött létre. Azóta folyamatosá vált az Enfocus-termékek közös piacra juttatása.

Közülük kiemelkedők a nyomdaipar által jól ismert és eredményesen használt következő termékek:

A PDF-fájlokkal működő és folyamatautomatizáló *PitStop Server*, *PitStop Professional*, a *Freeflow Process Manager*, amelyeket a *Xerox iGen3*, a *Xerox Nuvera*, *DocuTech* és a *DocuColor* berendezésekbe építettek be.